

Bistriška:

Podobe iz mojega kraljestva.

»Saj tukaj na solčni višavi
jaz sam sem, le sam gospodar.«

S. Gregorčič.

Dih rož mi boža lica, in oči zro proti nebu do solнца. Močna je njegova luč, ki lije v dolgih, zlatih trakovih na zemljo. Travnik pod' mojim oknom drhti ves razposajen, ves prežet od majniškega bogastva, ves glasen od solnčne pesmi. Lipnicavoda šumi; srebrna proga me pozdravlja med venčki potočnic in kalužnic, med začrnelimi jelšami in srebrnotkanimi vrbami. Lipnica šumi in poje, z njeno pesmijo se druží čudovita pesem Save. Pesem, pesem, sama pesem...

Ure spominov mi trkajo na srce, ure rož mi zvone v duši. Vsi svetli so ti spomini. Plazijo se mi v srce, prelivajo v dušo. Luči so, ki nikdar in nikoli ne bodo dogorele — večna luč. S spomini na romarsko pot. Sladko je tako romanje, že pozdravlja človeka cvetje ob cesti, rože na skalah.

O, jaz romar! V daljavo mora duša in srce, da stopi na pot v kraljestvo.

Podoba za podobo se prisveti, lučca za lučco se užge. Vsa dolga neizmerna proga zablesti pred očmi. Na skrajnem vzhodu Križka planina. Danes jo je pobožal majniški dih. Vse žarke se pogovarjajo bukve o pomladi, o rožah. Molče jih zro visoke, temne smreke in love pomladne pozdrave v svoja telesa, do svojih src. Drevesa trepečejo, listi se zgibavajo in srkajo solnčno luč. Tin, tin, — solnček trka. Odprite glavice, zlati jegličiči, in vrnite pozdrav! Očesca so se zasmejala, v drobne punčice rumenih očesec padajo svetli cekini raz nebo. O, kako vriska in pleza solnce po brdih in skalah, budi in oživlja! Še kočico posuj, solnček, s svojim zlatom, da bo pastirčku veselo v srcu, ko pripoje s svojo drobnico na rožnate planine! —

Od skale do skale trosi pomlad svoje darove in po travah prižiga majnik blesteče luči.

Krvavec se je vzel kakor junak, ves zelen po telesu, le na čelu in licih še nekoliko bel. Kmalu ga ogreje solnček, ličeca se bodo pordečila, in na čelu zapešejo sladki cvetovi.

Trd, neupognjen — srebrn in zlat — zre v nebo sivec Greben. Hej, starček, ali ne maraš pomladi, ali ti niso po volji zlati cekinčki, ki padajo raz nebo? — Koščena so tvoja rebra, nežni cvetovi pa hočejo mehko. Pa pride kipeča poletna noč — oj, takrat bo pa vztrepetalo na njegovem srcu, in prisvetile se bodo planine, koščena prsa pa polije s svojo srčno krvjo sladki sleč. Le trebi in gladi svojo brado.

Greben, mehčaj grudi svojega silnega telesa, da bo toplejši pozdrav, da bo mehkejši trepet belih zvezd — planink, da bo lepše zavalovila preko skal pesem krvavosladkega sleča. O sivec, očka Greben — kako ti bo mehko srce!

Zdi se mi, da vidim v daljni daljavi, tik pod nebom v ostri zarezi med Grebenom in Grintavcem, nekaj svetlega. Oj, cekinček raz nebo ne more biti! Zvezda, utrjena zvezda tople noči še veliko manj. Nekdo priliva olje, prižiga večno luč. Kdo si romar, popotnik — pozdravljen!

Tam pod Grebenovim robičkom, na prelazu, v tihi, mehki kokrški kočici dehti najlepši cvet, mojih liljisko-čistih sanj.

O kočca kraljevska, kako te pozdravljam! Utrinki mi padajo v dušo, utrinki spominov na tiste dni, ko so ob koči zvonili zvončki in se je mala pastirica vsa srečna lovila za Lisko in Dobro, Čiko in Bibo. Kje si Francka — zlatolaska, zvezdogleda? Kje ti danes pozvanja čredica, uka tvoje srčece in pojo tvoja ustka?

O, ure, ve rožnate, tako neizmerno bogate ure! Ali se pač še kedaj vrnete in, če se, kako mi bo v srcu tisti hip? — Pozdravljena stezica, pozdravljen hribček za kočico, kjer so se modrili tulipani in skrivali solnčni žarki po njihovih lepih telescih, in od srca pozdravljen studenček pod Pasjo glavo. Kako lepa je bila njegova pesem!

Vse, vse od srca pozdravljeno!

To uro — v hipih lepega hrepenenja — vidim pred seboj vsak kos in košček preprežen na daljavo in širjavo s solncem, z rožami in do dna prepojen od visoke lepe pesmi.

Tako lepo mi je danes v srcu, ko govore spomini. Vrisk solnca in pesem tulečega vetra preko oken do sivih skal — vse, vse mi danes govori v duši. Zakaj se ne vrne, kadar kliče srce? —

Kokrška kočca, duša mojega kraljestva, oltar mojega planinskega svetišča — kako je vzdehtela ob rožnatem dihu solnčne spomladi, ob mehkem dotiku majniških slutenj?

Odprla se je mehka zemljica, cvet za cvetom, list za lističem, vse se je vzbudilo in pilo, pilo mlado življenje. Skale so zapele, plazovi so zabobneli in drveli raz čisto višavo v dolino.

Luč gori danes tam gori. Morda sveti moji lepoti, morda rožnatim glavicam mehkih rož?

Na levo od kočce se dviguje stezica — vsa bela je. Stezica na Skuto. Iz daljave jo slutim in v očeh čutim njeno mehko belino. — Ali jo je že ovenčala pomlad s svojim cvetjem? Kraljevsko se mi bo nasmehnila — vsa bela, vsa solnčna, kadar jo poboža v bližini moje oko.

Ostra, bela konica, se dotika neba. Grintavec — visoki mož! Prav tak je še, kakor ga je zapustila zima, samo pod osrčjem je izgubil beli pesek, in svetlejši in mehkejši je. Majnik ga je mehko pobožal, na ledeno ušesce mu je zašepetal: »Hej, prijatelj, velikan, kožuh sleci, suktnjo odgrni, da poskačejo žarki — zlatinčki po tvojih prsih!«

Morda se je mrzlo nasmejalo: »Še je čas, solnček, ljubček! Najprvo vzbudi kraljico in kraljičke, potem si pomane oči tudi kralj — velikan.«

Zlati plamenčki so se vsuli skokoma na levo: do Kočne-kraljice. »Hej, hej, kraljica, vzbudi se! Vriskajoč je dan, svetle so noči, in zorne so ure v jutrih. Kraljica v dan, na solnčno plan!«

Rožnat dih lije od temena do podnožja, vse žilice so krvavozlate. Kočna-kraljica diha, vriska, poje in drami kralja-velikana. Kraljevske sanje so se zlike v mehke, rožnate slutnje.

Kralj, kraljica in kraljički so razkošno zaplesali pod solncem. Končno so si odpeli sive suknjice še levički-zaspančki. Zaplata, Srednji vrh, kralj Grintovec in raztrgani Storžič. Hudičev boršt sredi okrogle Zaplate je spustil prvi žarek do svojih bukev in gabrov in od tam dalje do studenčka, kjer je ubožec — utonil.

Neizmerno svetla je proga pred mojimi očmi. Po redu štejem robe in robičke, grape in stezice in božam napeto brstje mladih rož.

Majniški dan jih ožarja s svojim toplim sijajem. V noči, ko bodo zagorele na nebu srebrne zvezde, pa jih bo oblila rosa. Vsak cvet — drhteč biser, vsak listič — svetla solza. Milijonkrat pozdravljeno, moje rožnato, lepo kraljestvo!

O, da se skoro vrne ura, ko ga začutim čisto ob sebi — to lepo kraljestvo!

Kakšna bo tista ura? Ali bo pač zavriskala duša in se smejalo oko?

Tine Debeljak:

Za god.

*Solnce, solnce je kakor zlató,
kot vélik nebeški cekin,
ki seje na našo revno zemljó
rumene praméne z višin.*

Jaz pa enkrat bom naredil takó:

*žarkov rumenih se bodem ovil
in kakor po lestvi bom plezal v nebo —
utrgal nalahno z višin bom cekin —
ta zlati, rumeni cekin —
in dal ga bom mami — za god.*

Res bom naredil takó! —

